järgi samal kartogrammil koostatud intensiteedi-astmik, millel punktide vahekaugused näitavad, kui palju elanikke langeb punktide erineva tiheduse juures linna üldpindala ühele hektaarile.

Vaatamatagi sellele, et äsjamainitud iseline kaart annab täpsalt edasi rahvastiku paigunemise linna maa-alal, ja kuigi ta kujukalt peegeldab erinevat rahvastikutihedust linna eriosades, sobib suhtelise rahvastikutiheduse levingu ülevaatlikuks esitamiseks üldpindala suhtes siiski mõni relatiivne meetod. Sellena oleme valinud nn. ruutude interpolatsioonimeetodi. Seejuures jagatakse linna maa-ala ühtlasteks — hektaarisuurusteks — ruutudeks, loetakse igas ruudus absoluutse punktmeetodi järgi koostatud kaardilt elanike arv ja arvutatakse iga ruudu rahvastikutihedus (pro ha). Kesendades viimaste väärtused ruutude geomeetrilistesse keskustesse on edasi võimalik menetleda interpolatsiooni abil ja saavutada rahvastikutiheduse samajooned, Viirutades vastava skaala kohaselt samajoonte vahemikud tulenebki suhtelise rahvastikutiheduse levingu kartogramm (vt. lisa II).

Nagu sellest kartogrammist nähtub, levib rahvastikutihedus Tartu linna ulatusel kaunikesti ebaühtlaselt. Tarvitades linna liigestamisel jaotust, mille oleme varemalt püstitanud sellekohases eriuurimuses Tartu üle[5]), võib loomulikke linnaosasid rahvastikutiheduse poolest iseloomustada alljärgnevalt:

Linnasüdant, õieti selle vanemat osa, nn. vanalinna, milles rahvastikutihedus üldiselt kõigub 100—150 elaniku vahel pro ha, ümbritseb hoopis hõredama rahvastikuga Puissõõri vööde. Viimase rahvastikutihedus mahub 50—100 vahemikku või langeb paiguti tublisti alla 50 elaniku hektaari kohta. Veel vahelduvama rahvastikutihedusega on Linnasiire, kus tähtsamate liiklustuiksoonte ümbruses rahvaarv küündib enamasti 150—200 elanikuni pro ha, liiklussoiguste korteriuulide ääres aga hõreneb 50—100 või sageli isegi alla 50 elaniku hektaari kohta.

Edasi järgneb Linnakehis, milles esinevad rahvastikutiheduse suurimad agglomeratsioonid. Nii tõuseb rahvastikutihedus Linnakehise eriosades, näit. Kaagilinnas, Savilinnas ja eriti Kaarlilinnas (Karlovas) ulatuslikel areaalidel 150—200 vahemikku või ületab sageli isegi

---

[5]) S. t. I — Linnasüda, II — Puissõõr, III — Linnasiire, IV — Linnakehis, V — Linnaääris, VI — Kasarmla, VII — Jõeveerik, VIII — Kalmistud. Neile seltsivad nüüd veel linna uuslaiendid Tamme ja Tähtvere linnaosade näol. Vt. lähemalt koguteos „Tartu", lk. 247—276 ja XXI planigramm, lk. 412. Tartu 1927.

Tartu IV, lk. 289